

Die Zentralbank von Luxemburg – La Banque Centrale du Luxembourg – De Centrale Bank van Luxemburg jubileert

Naar aanleiding van haar 25-jarig bestaan heeft de Centrale Bank van Luxemburg een gouden munt laten slaan. Oh, is die centrale bank nog niet ouder? Nog maar 25 jaar? Eigenlijk is dit zeker een terechte vraag.

Om dan een correct én volledig antwoord hierop te kunnen geven, kan het niet anders of we moeten even naar het verleden van het Luxemburgs bankwezen terugkoppelen. In het bijzonder naar enkele achtereenvolgende stappen die in het wordingsproces van de huidige 'Luxemburger Zentralbank' zijn gezet.

Dat hebben we dan ook meteen gedaan en bijgevolg dankbaar gebruikgemaakt van de informatie die op de website van de 'Banque Centrale du Luxembourg' ter beschikking staat. Hiervoor vroegen én kregen wij de toelating om deze te gebruiken en/of te citeren.

- https://www.bcl.lu/fr/apropos/histoire_monetaire/index.html
- https://www.bcl.lu/fr/apropos/missions_bcl/index.html

Bijna als vanzelfsprekend bracht Wikipedia af en toe wat soelaas, zoals iets verder ook zal blijken.

Het Groothertogdom Luxemburg werd onafhankelijk

De moderne geschiedenis van dit kleine land begon in 1815, toen Luxemburg een groothertogdom werd in de Duitse Bond (Deutscher Bund: een confederatie van staten die in 1815 werd gevormd door de "soevereine vorsten en vrije steden van Duitsland" waaronder de keizer van Oostenrijk en de koningen van Pruisen, Denemarken (met betrekking tot Holstein) en de Nederlanden (met betrekking tot Luxemburg)). Als gevolg van de Belgische Revolutie werd het Luxemburgse grondgebied in 1839 verdeeld. Het westelijke, vooral Franstalige deel, kwam bij België. Het oostelijke gebied zou het Groothertogdom Luxemburg worden, want na de ontbinding van de Duitse Bond werd het groothertogdom onafhankelijk. Weliswaar was de Nederlandse koning als gevolg van de personele unie tussen Nederland en het hertogdom nog tot 1890 groothertog.

(Een personele unie is een staatsvorm waarbij twee of meer staten hetzelfde staatshoofd hebben, waar iedere staat van rechtswege onafhankelijk is. De staten behouden hun eigen politieke identiteit, recht, kerkelijke organisatie, parlement en bestuursorganen. Zo waren het Koninkrijk der Nederlanden en het Groothertogdom Luxemburg van 1815 tot 1890 in een personele unie verbonden. Toen Willem III stierf, zonder een zoon na te laten, werd hij in Nederland door zijn dochter Wilhelmina opgevolgd. In Luxemburg kon een vrouw echter geen troonopvolger zijn. Luxemburg beriep zich immers op de Salische Wet (= de troonopvolging ging via erfopvolging over op de mannelijke nakomelingen) om een mannelijke opvolger te eisen, zodat het huis van Oranje-Nassau het groothertogdom verloor.)

Stappen naar een centraal bankwezen

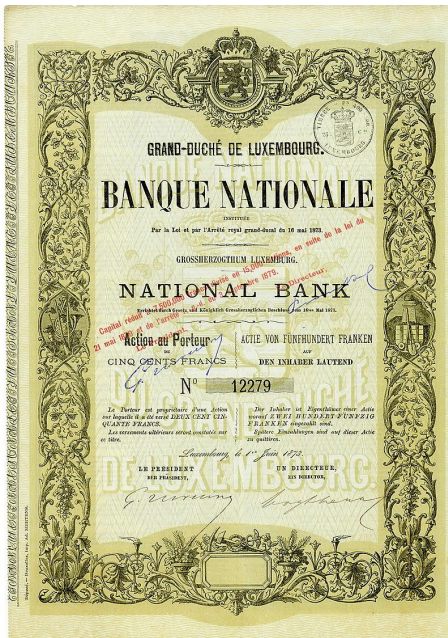
Luxembourg 100 Francs van de Banque Internationale A Luxembourg - bankbiljet met datum 'Le 21 Avril 1956'

Voorzijde: portret van Groothertogin Charlotte in het midden, geflankeerd door twee figuren: rechts een landbouwer, links een landbouwersvrouw.

Keerzijde: op de achtergrond een kunstig-stilistische weergave van de staalnijverheid in Luxemburg met een afbeelding van drie staalarbeiders in het midden.

Bij het wordingsproces van een centrale bank in het groothertogdom werden in de tweede helft van de negentiende eeuw in Luxemburg twee instituten met uitgifterechten opgericht. Op de eerste plaats was er de Banque Internationale à Luxembourg (BIL), opgericht in 1856, die het voorrecht had bankbiljetten uit te geven en, net als de andere particuliere uitgevende instellingen die tegelijkertijd in de Duitse Bond bestonden, gold dit recht van uitgifte eveneens voor verschillende valuta's van die tijd: franken, guldens, Preußen- en Rheintaler.

Titel Banque Nationale du Grand-Duché de Luxembourg / National Bank
Grossherzogthum Luxemburg

Plaats Luxemburg, Luxembourg

Beschrijving Luxemburg, 01.06.1873,
oprichtersaandeel van 500 Francs/Franken,
N°12279, 32,7 x 22,5 cm, olijfkleurig, zwart,
kleine randscheurtjes, anders EF, stempel, KR
(Kapitalrücklage), tweetalig: Duits, Frans.

Jaren later, in 1873, werd de Banque Nationale du Grand-Duché de Luxembourg opgericht. Dit was ook een nationale uitgevende instelling. De door deze bank uitgegeven bankbiljetten moesten in de overheidsdiensten van het groothertogdom een wettig betaalmiddel zijn. Amper acht jaar later ging deze 'Nationalbank' echter failliet, door operationele en organisatorische tekortkomingen.

Ter verduidelijking van de situatie van deze bank volgende tekst in het Luxemburgs/Letzeburgs met een bijgaande

vertaling: 'D'Bank sollt e Virreider vun enger Zentralbank sinn. Bei der Grënnung gouf sech staark un der belscher Zentralbank inspiréiert. D'Bank krut och direkt d'Recht, Geldschäiner ze drécken. D'BIL, déi bis dunn dee Privileeg hat, war net frou iwwer déi Decisioun vun der deemoleger Regierung, a wollt kee Konkurrent. Wéi de 26. September 1881 d'Bank Faillite

gemaach huet, hunn d'Leit déi am Besëtz vu Billjeeën waren, déi vun der Banque nationale gedréckt gi waren, dës op der Plëss d'Arem aus Protest verbrannt. De 27. September 1881 huet den deemolege Finanzminister Victor von Roebe e Gesetz proposéiert, dat de Lëtzebuerger Staat verflucht huet, all Billjeeën ze rembourseren [4]. De Staat huet dofir e Kredit bei der BIL missen ophuelen.'

(https://lb.wikipedia.org/wiki/Banque_nationale_du_Grand-Duché_de_Luxembourg)

(De bank zou een voorloper zijn van een centrale bank. De stichting is sterk geïnspireerd door de Belgische centrale bank. Ook kreeg de bank meteen het recht om bankbiljetten te drukken. De BIL, die tot dan toe dit voorrecht had, was niet blij met de beslissing van de toenmalige regering en wilde geen concurrent. Toen de bank op 26 september 1881 failliet ging, verbrandden de mensen die in het bezit waren van biljetten die waren gedrukt door de Banque nationale, deze uit protest op de Place d'Armes. Op 27 september 1881 stelde de toenmalige minister van Financiën, Victor von Roebe, een wet voor die de Luxemburgse staat verplichtte alle bankbiljetten terug te betalen. De staat moest daarom een lening aangaan bij BIL.)

In de nasleep van de Eerste Wereldoorlog kreeg de frank voorrang op de Duitse munt. Het beëindigen van de Zollverein in 1918 (Een vereniging van Duitse staten ter bevordering van handel en industrie. Het Luxemburg van 1914 was een stuk Duitser dan nu. Het vormde een economische unie met het Duitse Rijk.) speelde in deze wijziging een rol. Als gevolg van deze nieuwe situatie begon de Luxemburgse regering niet alleen met het uitgeven van papiergeld dat tijdelijk in Luxemburg was gecreëerd, maar een wet uit 1914 gaf wettig betaalmiddel aan de bankbiljetten uitgegeven door de Banque Internationale à Luxembourg. In 1918 werd de term "Luxemburgse frank" voor het eerst gebruikt in een groothertogelijk decreet.

Specificaties

Uitgifte: IML

Vz.: Groothertog Jean (1964-2000)

Kz.: gekroonde nominale waarde, daaronder IML, opgesplitst jaartal links 19 en rechts 86 van kroon, zowel links als rechts van 5F samengebonden eikenbladeren (Deze bladeren symboliseren kracht, uithoudingsvermogen, eeuwigheid, eer, vrijheid, gastvrijheid, geloof en deugd)

Type: Standaard circulatiemunt

Uitgifte: 1986-1988

Nominale waarde: 5 frank (5 LUF)

Valuta Franc/Frang (1854-2001)

Muntmetaal: koper-aluminium-nikkel (92 % koper, 6 % aluminium, 2 % nikkel)

Massa: 5,5 g

Diameter: 24 mm

Dikte: 1,82 mm

Vorm: rond

Kartelrand

Oriëntatie muntuitlijning: ↑↓

Om haar monetaire autonomie te behouden in het licht van latere Europese monetaire ontwikkelingen en met het oog op het besluit van de Belgische regering in 1982 om de Belgische frank te devalueren, heeft de Luxemburgse wetgever in 1983 het Luxemburgs Monetair Instituut (LMI) opgericht. Als monetaire autoriteit die verantwoordelijk is voor de uitgifte van geld en het toezicht op de financiële sector, had het IML (Institut Monétaire Luxemburgois) echter niet alle kenmerken van een centrale bank.

Het was de wet van 22 april 1998 die bepaalde dat, overeenkomstig het in 1992 ondertekende Verdrag van Maastricht, het IML de centrale bank van Luxemburg zou worden, zodra het Europees Stelsel van Centrale Banken (ESCB), een orgaan van de nationale centrale banken van de Europese Unie en de Europese Centrale Bank (ECB), was opgericht.

Enkele bankbiljetten door het IML uitgegeven

Aangezien de ECB op 1 juni 1998 werd opgericht, is het ESCB op die datum operationeel geworden. De Banque centrale du Luxembourg (BCL) ging van start en het IML hield op te bestaan, want de bank werd opgericht op 23 december 1998 door de wet van 22 april 1998 en had het Luxemburgse monopolie op de uitgifte van bankbiljetten tot de invoering van de euro. Het nam de taken over van het Institut Monétaire Luxembourgeois (IML), dat, zoals hierboven reeds geschreven, in 1983 werd opgericht.

De basistaken van de BCL

Als gevolg van het bij het Verdrag ingestelde Europees Stelsel van Centrale Banken (ESCB) zijn:

- Vaststellen en uitvoeren van monetair beleid
- Het uitvoeren van valutatransacties
- Het aanhouden en beheren van de officiële externe reserves van de lidstaten
- Bevordering van de goede werking van betalingssystemen.

Daarnaast voert de BCL nog andere taken uit:

- Bijdrage aan financiële stabiliteit
- Uitgifte van bankbiljetten
- De evolutie van de statistiek
- Onderzoek en publicaties
- Internationale samenwerking
- Het verlenen van diensten aan de staat en individuen

De gouden Zentralbank von Luxembourg-Banque Centrale du Luxembourg – 1998-2023

In de kataloog over de 'Luxemburger Numismatische Produkte', in 2023 door de BCL uitgegeven, vinden we voldoende informatie over enkele gouden munten, die achtereenvolgens n.a.v. van vijfjaarlijkse verjaardagen van deze 'Zentralbank' zijn geslagen.

Een eerste lustrum – 1998-2003

vz. Gedeeltelijk zijaanzicht hoofd van Groothertog Henri naar rechts. 90° naar links gedraaid op twee lijnen: 2003 LËTZEBUERG

kz. Stilistische weergave van het bankgebouw Erboven 5 €, eronder *bcl*.
Bovenste gebogen omschrift: -1998 - Banque centrale du Luxembourg - 2003 - Onderste gebogen omschrift: Système européen de banques centrales

Nominale waarde	€ 5
Muntatelier	Staatliche Münzen Baden-Württemberg
Muntmetaal	Au: 999
Diameter	20 mm
Massa	6,22 g (1/5 ons)
Dikte	2,2 mm
Oplage	15.000 max.
Uitgiftedatum	06/2003

Eerste decennium – 1998-2008

vz. Gedeeltelijk zijaanzicht hoofd van Groothertog Henri naar rechts.
90° naar links gedraaid op twee lijnen: 2008 LËTZEBUERG

kz. Links 't oude gebouw, rechts het moderne gebouw van de BCL op de contouren van Lux. Ertussen op twee lijnen EUROSYSTEME 1998-2008. Boven tegen de rand: BANQUE CENTRALE DU LUXEMBOURG en zes sterren. Onderaan € 10 ANS en vier sterren.

Nominale waarde	€ 10
Muntatelier	Münze Österreich
Muntmetaal	Au: 999
Diameter	23 mm
Massa	10,37 g (1/3 ons)
Dikte	-----
Oplage	1.250
Uitgiftedatum	06/2008

15-jarig jubileum – 1998-2013

vz. Gedeeltelijk zijaanzicht hoofd van Groothertog Henri naar rechts.
90° naar links gedraaid op twee lijnen: 2013 LËTZEBUERG

kz. Het oude en moderne gebouw van de BCL met op de achtergrond de Kirchberg. Randschrift boven: BANQUE CENTRALE DU LUXEMBOURG 1998-2013. Onderaan in middencirkel EUROSYSTEME en op twee lijnen 15€ ANS. Onderaan zeven sterren.

Nominale waarde	€ 15
Muntatelier	Münze Österreich
Muntmetaal	Au: 999
Diameter	20 mm
Massa	6,22 g (1/5 ons)
Dikte	-----
Oplage	2.000
Uitgiftedatum	12/2013

Twée decennia – 1998-2018

vz. Gedeeltelijk zijaanzicht hoofd van Groothertog Henri naar rechts. 90° naar links gedraaid op twee lijnen: 2018 LËTZEBUERG

kz. Het oude gebouw van de BCL met als achtergrond de contouren van het land. Links: 1er Juin 1998. Rechts: 2,5 EURO. Opgesplitst randschrift boven: BANQUE CENTRALE DU LUXEMBOURG. Langs de rand onderaan twaalf sterren.

Nominale waarde	€ 2,5
Muntatelier	Münze Österreich
Muntmetaal	Au: 999
Diameter	16 mm
Massa	3,11 g (1/10 ons)
Dikte	1,05 mm
Oplage	1.500
Uitgiftedatum	06/2018

25-jarig jubileum – 1998-2023

vz. Gedeeltelijk zijaanzicht hoofd van Groothertog Henri naar rechts.
90° naar links gedraaid op twee lijnen: 2023 LËTZEBUERG

kz. Het oude en moderne gebouw van de BCL stilistisch voorgesteld. Erboven op twee lijnen 1998 2023. Randschrift links: BANQUE CENTRALE DU LUXEMBOURG. Onderaan op twee lijnen 25^{ANS} EURO.

Nominale waarde	€ 25
Muntatelier	Koninklijke Nederlandse Munt
Muntmetaal	Au: 999
Diameter	30 mm
Massa	± 14,17 g 1/2 ons
Dikte	-----
Oplage	750
Uitgiftedatum	09/2023

Joris FREDERICKX